

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA UCZNIÓW KLASY VIII – orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim)

Nauczyciel, który podejmuje pracę z uczniem z upośledzeniem umysłowo w stopniu lekkim powinien zapewnić uczniowi możliwość powracania do pewnych treści, by utrwalać wiadomości szczególnie ważne w dalszym kształceniu i w życiu codziennym.

Realizacja podstawy programowej w obszarze humanistycznym skupia się na:

- ✓ dalszym **rozwijaniu sprawności językowych**, a w tym kształtowaniu złożonych struktur gramatycznych oraz budowaniu dłuższych wypowiedzi powiązanych w logiczną całość.
- ✓ pracy nad **spójnością wypowiedzi uczniów** i rozwojem ich słownika oraz kształtowaniem umiejętności argumentowania, prowadzenia rozmowy.

Analiza i interpretacja tekstów kultury jest dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim szczególnie trudna, ponieważ wymaga rozumienia perspektywy drugiej osoby. W sensie rozwoju poznawczego jest to przekroczenie poziomu dziecięcego egocentryzmu oraz empatyczna umiejętność *spojrzenia z zewnątrz*. **Te zdolności poznawcze z trudem rozwijają się u uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim.**

Sprawności te można kształcić poprzez np.: specjalne ćwiczenia przyjmowania cudzej perspektywy. Należy mieć na uwadze, że praca z tekstami źródłowymi musi odbywać się przy dużym wsparciu

nauczyciela i z zastosowaniem pewnych ułatwień, np.: **map myślowych, inscenizacji, filmów, zastępników wizualnych, schematów, porównań itp.**

Ocenę niedostateczną

Otrzymuje uczeń, który z pomocą nauczyciela:

- nie potrafi podać podstawowych wiadomości i umiejętności z fleksji, składni, słowotwórstwa, fonetyki, ortografii oraz w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi,
- nie opanował elementarnych wiadomości z zakresu analizy i budowy utworu literackiego, przewidzianych w podstawie programowej,
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym, ortograficznym i rzeczowym,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania,
- nawet z pomocą nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

Ocenę dopuszczającą

Otrzymuje uczeń, który:

Kształcenie literackie i kulturalne.

- opanował technikę głośnego i cichego czytania, dzięki pytaniom ukierunkowującym rozumie czytany tekst,
- wyodrębnia głównych bohaterów w utworze literackim, teatralnym i filmowym,

Formy wypowiedzi:

- w formie krótkiego opowiadania przedstawia fragment lektury lub innego utworu,

- odtworzy przebieg wycieczki lub imprezy szkolnej,
- potrafi opisać wygląd kolegi i podać kilka cech charakteru,
- zna kompozycję i układ listu.

Nauka o języku:

- rozpoznaje czasowniki i określa ich formy,
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy, tryby,
- dostrzega związek czasownika z innymi wyrazami,
- odmienia rzeczowniki i przymiotniki przez przypadki,
- rozpoznaje zdania i równoważniki zdania; zdanie pojedyncze i złożone,
- wyróżnia głoski, litery, sylaby w wyrazie,
- wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia w zdaniu.

Powyższe umiejętności uczeń wykonuje z pomocą nauczyciela.

Ocenę dostateczną

Otrzymuje uczeń, który osiągnął poziom oceny dopuszczającej i:

Kształcenie literackie i kulturalne.

- opanował technikę czytania i doskonalą ją pod względem dykcji, intonacji i akcentowania,
- odróżnia zdarzenia, postaci fantastyczne od realistycznych,
- zna podstawowe cechy bajki, legendy, mitu, powieści,
- w utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania, przenośnie, uosobienia, dźwiękonaśladowictwo – dzięki pytaniom ukierunkującym.

Formy wypowiedzi:

- w miarę samodzielnie wypowiada się w szkolnych formach pisemnych (opowiadanie odtwórcze, opis postaci, list, zaproszenie, ogłoszenie, podejmuje próby napisania rozprawki),
- samodzielnie sporządza plan wydarzeń.

Nauka o języku:

- samodzielnie rozpoznaje poznane części mowy i określa ich podstawowe formy,
- poprawnie łączy rzeczowniki z przymiotnikami i czasownikami w zależności od rodzaju gramatycznego,
- rozumie pojęcie liczebnika, zna jego rodzaje potrafi podać przykłady,
- wyodrębnia i nazywa podstawowe części zdania,
- wpisuje zdanie w podany wykres,
- określa podstawowe cechy głosek,
- dzieli wyraz na sylaby.

Ocenę dobrą

Otrzymuje uczeń, który osiągnął poziom ocen dopuszczającej i dostatecznej oraz:

Kształcenie literackie i kulturalne:

- potrafi samodzielnie poprawić większość swoich błędów,
- w wypowiedziach próbuje ocenić i wartościować problemy, zjawiska dotyczące literatury, języka oraz kultury,
- nazywa cechy gatunkowe poznanych gatunków literackich,
- poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy tekstu literackiego,

- wskazuje przeżycia i stany psychiczne bohaterów,
- w utworze poetyckim wyróżnia środki stylistyczne.

Formy wypowiedzi:

- z pomocą nauczyciela redaguje sprawozdanie,
- dokonuje próby charakterystyki i oceny postaci literackiej,
- samodzielnie sporządza plan zdarzeń,
- poprawnie zapisuje dialog,
- sporadycznie popełnia błędy ortograficzne.

Nauka o języku:

- rozumie i rozpoznaje temat i końcówkę w odmianie rzeczownika,
- określa formę gramatyczną czasowników, stosuje w zdaniu czasowniki w formie osobowej i nieosobowej,
- używa trybu przypuszczającego i rozkazującego,
- odróżnia związki główne od pobocznych,
- zna rodzaje określeń i rozumie ich związki wyrazami określonymi,
- przekształca zdanie na równoważnik i odwrotnie,
- wykonuje wykres zdania pojedynczego rozwiniętego (na łatwych przykładach).

Ocene bardzo dobra

Otrzymuje uczeń, który osiągnął poziom oceny dostatecznej i dobrej oraz:

Kształcenie literackie i kulturalne:

- zna cechy gatunkowe baśni, bajki, mitu, legendy i potrafi zaliczyć utwór do odpowiedniego gatunku,
- dobra znajomość przeczytanego tekstu pozwala na swobodne jego analizowanie, ocenę postępowania i poglądów bohaterów,
- we własnym opowiadaniu wprowadza elementy opisu, dialogu,
- samodzielnie dostrzega ogólny sens utworu, idee, temat.

Formy wypowiedzi;

- potrafi posługiwać się poznanymi formami (sprawozdanie, opis przedmiotu, wyglądu człowieka z elementami charakterystyki, krajobrazu, obrazu itd.)
- buduje przewidziane w podstawie programowej wypowiedzi (ustne i pisemne), uwzględniając właściwe dla tych form środki językowe (dialog jako zapis rozmowy, życzenia, przepis, instrukcja, rozmowa telefoniczna, list, opowiadanie ustne),
- wypowiedzi ustne i pisemne są poprawne pod względem językowo-stylistycznym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.

Nauka o języku:

- poprawnie stosuje w zdaniach związki wyrazów nadrzędnych o podrzędnych,
- samodzielnie dostrzega i nazywa związki wyrazów w zdaniu,
- rozpoznaje i nazywa części zdania,
- układa zdania pojedyncze rozwinięte według podanego wykresu,
- podaje zasady akcentowania, poprawnie akcentuje, zna wyjątki.

Ocene celująca

Otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności znacznie wykraczają poza program klasy, której jest uczniem.

